

Remissvar Från kris till kraft. Återstart för kulturen, SOU2021:77

Från: Svensk curatorförening

Utredningen *Från kris till kraft – återstart för kulturen* fastslår att hela bild- och formområdet har en svag infrastruktur vilket starkt inverkar på bildområdets försvagade position i förhållande till andra konststarters. Utredningen uppmärksammar på flera ställen särskilt curatorns utsatta position och föreslår konstruktiva ändringar vad gäller stödordningarna inom kulturen.

”I intervjuer med frilansande curatorer har det framgått att de förlorat uppdrag på grund av pandemin och därmed gått miste om intäkter. Curatorerna beskriver att de även normalt sett har svårt att få tillräckliga ekonomiska intäkter från sin verksamhet, och de upplever att de haft svårt att ta del av krisstöden eftersom stöden inte har varit anpassade för deras verksamhet. De frilansande curatorerna vittnar om förutsättningar som i hög grad påminner om förutsättningarna för frilansande konstnärer och om att de även har svårt att få del av offentliga kulturstöd. Exempelvis kan curatorer inte få stipendier från Konstnärsnämnden. Som jämförelse kan sägas att kulturjournalister kan få stipendier från Författarfonden och att yrkeskategorier som dramaturger, maskörer och ljudsättare kan tilldelas stipendier inom teaterområdet.” S 113

Svensk curatorförening önskar understryka att läget för svenska curatorer är akut och att de föreslagna åtgärderna är nödvändiga. Svensk curatorförening stödjer betänkandets förslag i punkterna:

3.3.5 Bedömningar

”Avgränsningen av vilka yrkeskategorier som kan beviljas statliga konstnärstipendier bör ses över i syfte att fler och nya grupper av yrkesverksamma inom konstnärliga yrken kan komma i fråga för konstnärspolitiskt stöd. I dagsläget ser vi behov av att curatorer kan tilldelas stipendier inom bild- och formområdet. När fler grupper kan ta del av stipendierna bör även anslaget för berörda stipendier utökas.”

Yrket curator har funnits länge i Sverige. Sedan 90-talet finns flera utbildningar för curatorer på universitet och högskolor i olika delar av landet. Trots det har de offentliga stödsystemen inte uppdaterats och curatorer diskrimineras i bidragsgivningen. Det är hög tid för en likvärdig fördelning av arbetsstipendier, vistelsestipendier, internationellt utbyte och tillika resebidrag, projektbidrag, assistentstipendium för att curatorer ska kunna arbeta på lika villkor som jämförbara konstnärliga yrken. Ett stipendiesystem som inkluderar curatorer skulle dessutom skapa fler arbetsmöjligheter inte enbart för curatorer, utan även för konstnärer och andra självständiga kreativa aktörer just genom curatorns projekt. Den svenska curatorn skulle också bli mer konkurrenskraftig med samma villkor som sina nordiska curatorskollegor i vars länder dessa förutsättningar redan är givna. Bara genom dessa åtgärder kan arbetsmarknaden för det svenska konstlivet utvecklas på ett livskraftigt och hållbart sätt.

7.3.1 Ett särskilt stöd för samarbeten mellan frilansande curatorer och utställningsarrangörer inrättas på Kulturrådet.

”Bidraget ska täcka kostnader för arvode, ersättningar och omkostnader till konstnärer och curator samt kostnader för produktion, teknik och transport av konstnärliga verk. Den utställande organisationen står för kostnaderna för installation, marknadsföring, lokaler och bemanning. Stödet kommer att bidra till ett mer varierat utbud av utställningar och konstprojekt runt om i landet samt till rikare upplevelser för publiken. Utställningsarrangörer stärks genom nya idéer och resurser. Stödet kan också bidra till att fler kulturinstitutioner visar bild- och formkonst. För konstnärer innebär stödet ökade möjligheter att visa sina verk och att få ersättning enligt MU-avtalet. För frilansande curatorer bidrar stödet till fler arbetstillfällen och bättre möjlighet att få betalt för sitt arbete. Totalt 6 miljoner av den ökning vi föreslår för anslag 4:4 bör avsättas till den nya bidragsformen. Stödet kan fördelas inom ramen för nuvarande förordning (2020:337) om statsbidrag till aktörer inom bildkonst, form och konsthantverk.”

Svensk curatorförening vill framhålla att detta är ett stöd som skulle bidra inte bara till att stärka de ekonomiska förutsättningarna för frilansande curatorer utan också stärka lokala konstaktörer över hela landet. Vi vill dock betona att stödet borde vara högre, förslagsvis 15 miljoner kronor. De medel som tidigare låg i Riksutställningar som hade en liknande funktion, att sprida konst i hela landet, var betydligt större och har inte ersatts på samma sätt som t ex inom musikområdet.

7.3.2 Stärk stödet för konstnärer

”Konstnärsnämndens anslag för bidrag till bild- och formkonstnärer (anslag 5:2, ap. 1) förstärks med 15 miljoner kronor årligen från och med 2024. • Konstnärsnämndens anslag för långtidsstipendier (anslag 5:2, ap. 4) förstärks med 3 miljoner kronor årligen från och med 2024.”

Svensk curatorförening anser att curatorer ska inkluderas som en självklar del av bild- och formområdet i denna höjning och i alla framtida höjningar.

7.10.3 Stöd utvecklingen av en nationell plattform för utställningsaktörer inom bild- och formkonst.

”Bild- och formområdet har en svag infrastruktur. Här föreslår vi att en organisation får statligt stöd på 1 miljon kronor årligen från och med 2022 för att utveckla en nationell plattform för utställningsarrangörer. En sådan plattform kan bidra till en mer fullständig helhetsbild av bild- och formområdets ekosystem.”

Svensk curatorförening vill framhäva att majoriteten av aktörer inom bild- och formområdet har mycket små resurser och att det är avgörande att det tillskjuts medel för att samla aktörerna. Vi vill också uppmana Kulturdepartementet att inkludera fler aktörer, så som curatorer från bild- och formområdet i framtida utredningar, referensgrupper och som remissinstanser.

Mariangela Mendez, ordförande Svensk curatorförening samt konstnärlig ledare för Havremagasinet i Boden. *M. Mendez*